

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA QUẢN LÝ VĂN HÓA NGHỆ THUẬT

TRẦN THỊ HIỀN

CÔNG TÁC QUẢN LÝ LỄ HỘI ĐỀN BÀ VŨ
THÔN VŨ ĐIỆN, XÃ CHÂN LÝ, HUYỆN LÝ NHÂN,
TỈNH HÀ NAM

Chuyên ngành: Quản lý văn hóa

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP
NGÀNH QUẢN LÝ VĂN HÓA

Người hướng dẫn khoa học: TS. Phạm Bích Huyền

HÀ NỘI - 2014

Lời cảm ơn

Để hoàn thành tốt bài khóa luận tốt nghiệp trong 4 năm học, đầu tiên cho em được gửi lời cảm ơn trân trọng nhất tới giảng viên – Tiến sĩ Phạm Bích Huyền-người đã trực tiếp hướng dẫn, giúp đỡ em trong suốt quá trình tiếp cận với tất cả các tư liệu phục vụ nội dung đề tài và hoàn thành khóa luận.

Qua đây, em xin gửi lời cảm ơn tới các thầy cô trong khoa Quản lý văn hóa trường Đại học Văn hóa Hà Nội đã trau dồi đầy đủ cho em những kiến thức chuyên ngành. Đồng thời xin được gửi lời cảm ơn tới chú Trần Trọng Long- Trưởng phòng Văn hóa Thông tin Huyện Lý Nhân, chú Bùi Quốc Toàn- Phó trưởng phòng Văn hóa Thông tin huyện Lý Nhân cùng các lãnh đạo của UBND xã Chân Lý và Ban quản lý di tích đền Bà Vũ đã giúp đỡ và tạo điều kiện cho em hoàn thành khóa luận.

Để hoàn thành khóa luận, bản thân em đã cố gắng, nỗ lực tìm tòi và học hỏi. Tuy nhiên, trong khuôn khổ của một khóa luận tốt nghiệp cử nhân cũng như sự hạn chế về mặt tư liệu, thời gian và thực tiễn chắc chắn khóa luận không tránh khỏi những thiếu sót và hạn chế. Vì vậy, em rất mong nhận được sự góp ý, nhận xét của thầy cô để bài khóa luận hoàn thành hơn nữa.

Em xin chân thành cảm ơn!

Sinh viên thực hiện

Trần Thị Hiền

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
CHƯƠNG 1: MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VỀ QUẢN LÝ LỄ HỘI.....	4
1.1. Một số khái niệm	4
1.1.1. Lễ hội và lễ hội truyền thống.....	4
1.1.2. Di tích, di tích lịch sử văn hóa và quản lý di sản văn hóa	6
1.1.3. Quản lý và quản lý văn hóa.....	8
1.1.4. Quản lý lễ hội.....	9
1.2. Nội dung quản lý nhà nước về lễ hội.....	11
1.2.1. Quản lý nhằm bảo tồn và phát huy các giá trị lễ hội truyền thống ...	11
1.2.2. Quản lý kinh tế trong hoạt động lễ hội	11
1.2.3. Quản lý các hoạt động dịch vụ, môi trường và trật tự công cộng...	12
1.2.4. Xã hội hóa trong quản lý lễ hội truyền thống	14
1.3. Quan điểm của Đảng và Nhà nước về công tác quản lý lễ hội.....	15
CHƯƠNG 2: THỰC TRẠNG CÔNG TÁC QUẢN LÝ LỄ HỘI ĐỀN BÀ VŨ THÔN VŨ ĐIỆN, XÃ CHÂN LÝ, HUYỆN LÝ NHÂN, TỈNH HÀ NAM..	20
2.1. Giới thiệu về di tích đền Bà Vũ.....	20
2.1.1. Giới thiệu khái quát về địa phương	20
2.1.2. Di tích đền Bà Vũ	23
2.2. Hoạt động quản lý lễ hội	26
2.2.1. Quản lý nhân sự	26
2.2.2. Tổ chức nội dung lễ hội.....	29
2.2.3. Quản lý cơ sở vật chất.....	33
2.2.4. Quản lý tài chính.....	35

2.2.5. Quản lý dịch vụ.....	36
2.2.6. Công tác tổ chức kiểm tra, giám sát trong quá trình tổ chức lễ hội ..	38
2.3. Đánh giá công tác quản lý lễ hội	38
2.3.1. Những cơ hội	38
2.3.2. Những thách thức.....	41
2.3.3. Thành tựu.....	43
2.3.4. Hạn chế.....	46
2.4. Nguyên nhân.....	48
CHƯƠNG 3: GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ CÔNG TÁC QUẢN LÝ	
LỄ HỘI ĐỀN BÀ VŨ THÔN VŨ ĐIỆN, XÃ CHÂN LÝ, HUYỆN LÝ	
NHÂN, TỈNH HÀ NAM.....	
3.1. Bảo tồn giá trị văn hóa đền Bà Vũ	50
3.2. Xây dựng chương trình lễ hội phong phú đa dạng.....	52
3.3. Xây dựng cơ sở vật chất.....	54
3.4. Tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra	55
3.5. Tăng cường quảng bá về lễ hội	57
3.6. Tăng cường quản lý dịch vụ phục vụ lễ hội.....	58
3.7. Chú trọng phát triển du lịch.....	60
3.8. Đẩy mạnh công tác xã hội hóa	62
KẾT LUẬN.....	64
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	66
PHỤ LỤC	68

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Trải qua bao thăng trầm của thời gian, bao biến cố của lịch sử, đất nước ta đã có một kho tàng văn hóa dân gian phong phú và đa dạng. Các giá trị đó luôn được chất lọc và lưu truyền để trở thành những giá trị độc đáo theo thời gian. Cho đến nay có những giá trị đó đã trở thành trường tồn, được thể hiện ở tôn giáo, tín ngưỡng, phong tục tập quán... và đặc biệt là ở lễ hội. Lễ hội có sức hấp dẫn đặc biệt, lôi cuốn các tầng lớp trong xã hội tham gia và trở thành nhu cầu chính đáng của nhân dân trong nhiều thế kỷ. Nó là một phần quan trọng cấu thành nên bản sắc văn hóa của dân tộc Việt Nam.

Là một tỉnh đồng bằng Bắc Bộ, Hà Nam là một vùng đất cổ và luôn có một vị trí quan trọng qua các thời kỳ lịch sử của đất nước. Vùng đất này đã hình thành bền vững một khu vực văn hóa với những sắc thái riêng, bởi nó đã lưu giữ một hệ thống di tích, lịch sử chứa đựng nhiều giá trị văn hóa phi vật thể; đặc biệt là lễ hội văn hóa truyền thống mang đặc trưng của vùng đồng bằng Bắc Bộ như lễ hội chùa Đọi (xã Đọi Sơn, huyện Duy Tiên), lễ hội đền Trúc (xã Thi Sơn, huyện Kim Bảng), lễ hội đền Trần Thương (xã Nhân Đạo, huyện Lý Nhân)... và phải kể đến lễ hội đền Bà Vũ thôn Vũ Điện, xã Chân Lý, huyện Lý Nhân. Đây là một lễ hội văn hóa truyền thống để tưởng nhớ, thể hiện lòng kính trọng tới người con gái tiết hạnh họ Vũ, trình liệt đợi chồng nuôi dạy con, vì nỗi oan nghiệt mà gieo mình xuống sông Hồng tự vẫn, Người đã phò Vua Lê Thánh Tông dẹp giặc, đem của cải giúp đỡ dân làng vượt qua đói kém.

Lễ hội đền Bà Vũ có ý nghĩa quan trọng trong đời sống của người dân nơi đây cũng như nhân dân ở địa phương khác. Tuy nhiên, Lễ hội đền Bà Vũ còn hạn chế về nội dung, hình thức chưa khai thác tối đa giá trị văn hoá tâm

linh của di tích và văn hoá địa phương. Những năm gần đây khi nhu cầu sinh hoạt văn hóa tâm linh của người dân ngày càng cao thì du khách đến đền Bà Vũ cũng nhộn nhịp không kém, cùng với đó là sự giao lưu hội nhập của xã hội ngày nay và những biến đổi xung quanh lễ hội đền Bà Vũ tại xã Chân Lý, huyện Lý Nhân, tỉnh Hà Nam.

Xuất phát từ thực tế hoạt động lễ hội diễn ra tại đền Bà Vũ cùng với những biến động trong lễ hội, tôi đã chọn đề tài “***Công tác quản lý lễ hội đền Bà Vũ thôn Vũ Điện, xã Chân Lý, huyện Lý Nhân, tỉnh Hà Nam***” làm đề tài nghiên cứu khóa luận tốt nghiệp của mình. Khóa luận mong muốn đóng góp một phần vào công tác tổ chức quản lý lễ hội nhằm mục đích bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá vật thể phong phú của di tích, đưa lễ hội đền Bà Vũ trở thành một sản phẩm du lịch hấp dẫn thu hút đông đảo du khách gần xa.

2. Mục tiêu, nhiệm vụ nghiên cứu

Mục tiêu nghiên cứu lễ hội đền Bà Vũ nhằm:

- Nghiên cứu hệ thống hóa lý luận về lễ hội, quản lý di sản lịch sử văn hóa và quản lý lễ hội.
- Nghiên cứu, đánh giá thực trạng tổ chức, quản lý lễ hội đền Bà Vũ để từ đó nêu lên những giá trị văn hóa của lễ hội.
- Trên cơ sở phân tích các ưu điểm và hạn chế, cơ hội và thách thức của công tác quản lý lễ hội đền Bà Vũ, đề xuất giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả quản lý lễ hội.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu: Công tác quản lý lễ hội đền Bà Vũ thôn Vũ Điện, xã Chân Lý, Lý Nhân, Hà Nam

Phạm vi nghiên cứu: Nghiên cứu, khảo sát thực trạng công tác quản lý lễ hội đền Bà Vũ từ năm 2010 đến nay.

4. Phương pháp nghiên cứu

Đề tài sử dụng các phương pháp điền dã, điều tra, quan sát phỏng vấn, điều tra xã hội học, phân tích tổng hợp, so sánh, thu thập, xử lý tài liệu liên quan.

5. Đóng góp của đề tài

- Phân tích, đánh giá những thành tựu, hạn chế cũng như những cơ hội, thách thức trong công tác quản lý lễ hội đền Bà Vũ từ năm 2010 đến nay.

- Đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác quản lý lễ hội đền Bà Vũ trong những năm tới.

- Luận văn có thể dùng làm tài liệu tham khảo, tài liệu nghiên cứu cho các công trình nghiên cứu khác về lễ hội đền Bà Vũ.

6. Bố cục của đề tài

Ngoài phần mở đầu và mục lục, kết luận, tài liệu tham khảo, phụ lục ảnh, đề tài có bố cục gồm 3 chương:

Chương 1: Một số vấn đề lý luận về quản lý lễ hội.

Chương 2: Thực trạng công tác quản lý lễ hội đền Bà Vũ thôn Vũ Điện, xã Chân Lý, huyện Lý Nhân, tỉnh Hà Nam.

Chương 3: Giải pháp nâng cao hiệu quả quản lý lễ hội đền Bà Vũ thôn Vũ Điện, xã Chân Lý huyện Lý Nhân, tỉnh Hà Nam.

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Đào Duy Anh (1932), *Hán Việt từ điển* (tái bản 1990), NXB KHXH Việt Nam, Hà Nội.
2. Bộ Văn hóa Thông tin (1989), *Quy chế mở hội truyền thống* ban hành kèm theo quyết định số 54/VHQH ngày 04/10/1989, Hà Nội.
3. Bộ Văn hóa – Thông tin (2004), *Tài liệu học tập lớp bồi dưỡng kiến thức quản lý ngành Văn hóa – Thông tin*, Hà Nội
4. Chính phủ (2010), *Quy định về tổ chức hoạt động và quản lý lễ hội*, Nghị định số 45/2010/NĐ – CP ngày 21/4/2010, Hà Nội.
5. Đoàn Văn Chúc (1998), *Xã hội học văn hóa*, NXB Văn hóa Thông tin và Viện văn hóa, Hà Nội.
6. Đinh Gia Khánh, Lê Hữu Tầng (1994), *Lễ hội truyền thống trong xã hội hiện đại*. NXB Khoa học Xã hội, Hà Nội.
7. Mai Hữu Luân (2003), *Quản lý hành chính nhà nước*, NXB Học viện Chính trị quốc gia, Hà Nội.
8. Trần Minh Hương (chủ biên) (2006), *Luật hành chính*, Trường Đại học Luật Hà Nội, NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội.
9. Hoàng Nam (2005), *Một số giải pháp quản lý lễ hội dân gian*, NXB Văn học dân tộc, Hà Nội.
10. Hoàng Thanh Minh, *Văn hóa lễ hội Việt Nam*, tập 1. NXB Văn hóa dân tộc, Hà Nội,(1999).
11. Hoàng Thanh Minh (2010), *Văn hóa lễ hội Việt Nam*, Tập 1. NXB Văn hóa dân tộc, Hà Nội.
12. *Từ điển Bách khoa Việt Nam* (2005), NXB KHXH, Hà Nội.

13. Dương Văn Sáu (2008), *Di tích lịch sử văn hóa và danh thắng Việt Nam*, NXB Đại học Quốc gia Hà Nội
14. Dương Văn Sáu (2004), *Lễ hội Việt Nam trong sự phát triển du lịch*, Trường Đại Học Văn Hóa Hà Nội.
15. Bùi Thiết (2000), *Từ điển Hội lễ Việt Nam*, NXB Văn hóa thông tin.
16. Ngô Đức Thịnh (chủ biên) (2006), *Văn hóa vùng và phân vùng văn hóa ở Việt Nam*, NXB KHXH, Hà Nội.
17. Lê Trung Vũ (chủ biên) (1992), *Lễ hội dân gian*, NXB Khoa học Xã hội, Hà Nội.
18. Trần Quốc Vượng (2001), *Văn hóa Việt Nam tìm tòi và suy ngẫm*, NXB Văn học, Hà Nội.
19. Nguyễn Như Ý (chủ biên) (1998), *Từ điển Tiếng Việt*, NXB VHTT, Hà Nội.